

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR
DECEMBER 2018

UDVIKLINGEN I ANTAL ANMELDELSER OG I STRAFFENES ART OG LÆNGDE FOR VOLD, 2008-2017

På baggrund af Danmarks Statistiks tal vedrørende anmeldelser og strafferetlige afgørelser er nedenstående tabeller udarbejdet. Anmeldelser er optalt efter anmeldelsesåret, mens sigtelser opgøres som antallet af anmeldelser, hvortil der er rejst en sigtelse, og afgørelser opgøres ud fra året for afgørelsen.¹ Dette betyder, at afgørelser fra ét år kan vedrøre en anmeldelse fra et tidligere år. Udviklingen angår de seneste 10 år. Analysen omfatter vold mod privatperson, dvs. simpel vold (straffelovens § 244), alvorligere vold (straffelovens § 245) og særlig alvorlig vold (straffelovens § 246).

Table 1. Antallet af anmeldte voldsforbrydelser, 2008-2017.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Simpel vold (§ 244)	9589	9030	8940	8793	8033	7898	7883	8165	9550	10.247
Alvorligere vold (§ 245)	1652	1590	1745	1686	1648	1493	1524	1454	1725	1891
Særlig alvorlig vold (§ 246)	15	17	11	15	14	13	12	12	12	20
I alt	11.256	10.637	10.696	10.494	9695	9404	9419	9631	11.287	12.158

Siden 2008 og frem til 2013 har der været en forholdsvis konstant faldende tendens i antallet af anmeldte voldsforbrydelser – fra 11.256 i 2008 til 9.404 i 2013. Dette er fulgt af en svag vækst i antallet af anmeldelser frem til 2015, mens der fra 2015 til 2016 og fra 2016 til 2017 har været en noget større vækst på henholdsvis 17 og 8 pct. Stigningen de seneste år beror både på flere anmeldte sager om simpel vold (straffelovens § 244), alvorligere vold (straffelovens § 245) og særlig alvorlig vold (straffelovens § 246). Sidstnævnte angår dog relativt få sager. Væksten indebærer, at der i 2017 blev anmeldt flere voldssager end 10 år tidligere. Stigningen i antallet af anmeldte voldstilfælde fra 2016 til 2017 angår langt hen ad vejen unge ofre, idet halvdelen af stigningen gælder ofre under 15 år.² En analyse af stigningen fra 2015 til 2016 i antallet af anmeldelser af vold og trusler viste også, at stigningen var særlig stor, for så vidt angår tilfælde, hvor børn er ofre, og det blev konkluderet, at

¹ Disse opgørelser er baseret på låste tal, hvor dataudtrækket for et årstal sker i februar måned i det efterfølgende år. Såfremt en anmeldelse indgives ét år og der først oprettes en sigtelse i sagen efter februar måned i det efterfølgende år, vil sigtelsen ikke fremgå af statistikken. Denne fejlkilde vurderes af begrænset omfang i sager vedrørende vold.

² Dette er baseret på oplysninger fra Danmarks Statistiks offerstatistik, der afviger en smule fra anmeldelsesstatistikken, idet offerstatistikken oplyser om samtlige ofre i en sag, mens en registrering i anmeldelsesstatistikken kan omfatte flere ofre.

denne stigning ”i en ikke ubetydelig grad kan bero på en øget anmeldelsestilhøjelighed”.³ Tilsvarende konkluderes i en rapport fra 2018 fra TrygFonden og Børns Vilkår, idet der påpeges, at vi er blevet bedre til at reagere på mistanke om vold mod børn.⁴ I den førømtalte analyse af stigningen i antallet af anmeldelser af vold og trusler fra 2015 til 2016 konkluderes yderligere, at en – antagelig – mindre del af væksten desuden kan være betinget af ændret registreringspraksis hos politiet med oprettelse af flere skarpe sager, samt at det også er muligt, at noget af væksten skal forklares med en reel vækst i udsathed for vold og trusler.

Langt hovedparten af den vold, der anmeldes, angår simpel vold. I alle årene er det således omkring 85 pct. af anmeldelserne, der klassificeres som simpel vold. Det betyder også, at det først og fremmest er disse anmeldelser, der tegner det overordnede billede af omfanget af voldsanmeldelser.

Med hensyn til anmeldelser af alvorligere vold (straffelovens § 245) fluktuerer disse omkring 1.600-1.700 årlige tilfælde frem til 2012, hvorefter antallet falder. Siden 2015 er antallet af anmeldelser imidlertid vokset, så at det i 2017 var det højeste antal inden for de seneste ti år.

Antallet af anmeldelser vedrørende særlig alvorlig vold (straffelovens § 246) er generelt meget lille. Med undtagelse af 2017 har antallet de seneste ti år ligget på det halve eller derunder i forhold til perioden inden den her undersøgte periode, men det bør understreges, at der er tale om så få sager, at antallet let kan variere.

Tabel 2. Antallet af fældende strafferetlige afgørelser for vold, 2008-2017.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Simpel vold (§ 244)	4281	4213	4314	4069	3864	3219	2872	2816	2797	3060
Alvorligere vold (§ 245)	941	966	977	975	927	857	675	673	711	729
Særlig alvorlig vold (§ 246)	16	20	14	13	11	10	5	9	4	3
I alt	5238	5199	5305	5057	4802	4086	3552	3498	3512	3792

Opgørelsen vedrørende strafferetlige afgørelser, jf. tabel 2, omfatter de sanktioner, der ifølge Danmarks Statistik er fældende, og hvor vold optræder som *hovedforhold* i afgørelsen. I årene 2008 til 2010 har antallet af disse strafferetlige afgørelser ligget ret stabilt på trods af faldet i antallet af anmeldelser. Dette kan skyldes, at nogle af afgørelserne angår ældre sager, der som følge af retsreformen i 2007 har været undervejs i længere tid. Fra 2010 til 2016 er antallet af de fældende strafferetlige afgørelser for vold faldet markant, mens der fra 2016 til 2017 er sket en stigning på 8 pct.

Ved siden af de fældende afgørelser, hvor vold er hovedforholdet, er der imidlertid også en del fældende afgørelser, hvor vold indgår som et biforhold (konfererende forhold), ligesom der er sager,

³ Britta Kyvsgaard: Udviklingen i anmeldelser for vold og trusler. Justitsministeriets Forskningskontor, april 2017, s. 8. http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2017/notat_udvikling_i_voldsanmeldelser.pdf

⁴ Svigt af børn i Danmark 2018, s.17. <http://reader.livedition.dk/trygfonden/333/>

hvor vold er hoved- eller biforhold i en ikke-fældende afgørelse. Tabel 3 viser omfanget af samtlige henholdsvis fældende og ikke-fældende strafferetlige afgørelser, hvor vold indgår som hoved- eller biforhold.

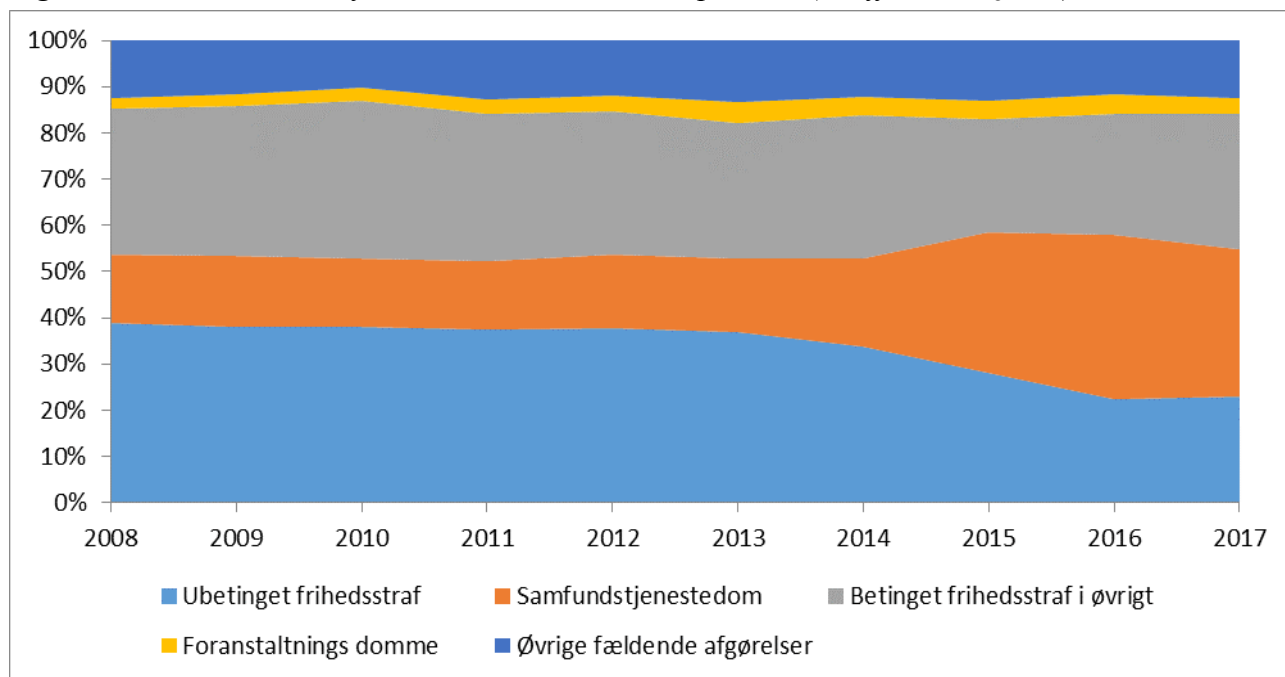
Tabel 3. Antallet af forhold (hoved- og biforhold) vedrørende vold i fældende og ikke-fældende strafferetlige afgørelser, 2008-2017.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Forhold, fældende afgørelse	6639	6609	6866	6482	6344	5490	4768	4850	4988	5029
Forhold, ikke-fældende afgørelse	3013	2752	2897	2851	2821	2851	2734	2579	2630	3757
I alt	9652	9361	9763	9333	9165	8341	7502	7429	7618	8786
Andel ikke-fældende	31%	29%	30%	31%	31%	34%	36%	35%	35%	43%

Som det ses af tabellen, følger antallet af forhold i fældende afgørelser nogenlunde det mønster, der fremgår af tabel 2 - hvilket også er forventet, idet der er et overlap mellem de to – mens antallet af forhold i ikke-fældende afgørelser har en lidt anden udviklingskurve, idet det er ret stabilt i mange af årene, men med en relativ stor vækst det seneste år. Dette er med til at forklare, hvorfor udviklingen i antallet af fældende strafferetlige afgørelser (tabel 2) ikke udviser helt samme mønster som udviklingen i antallet af anmeldelser (tabel 1).

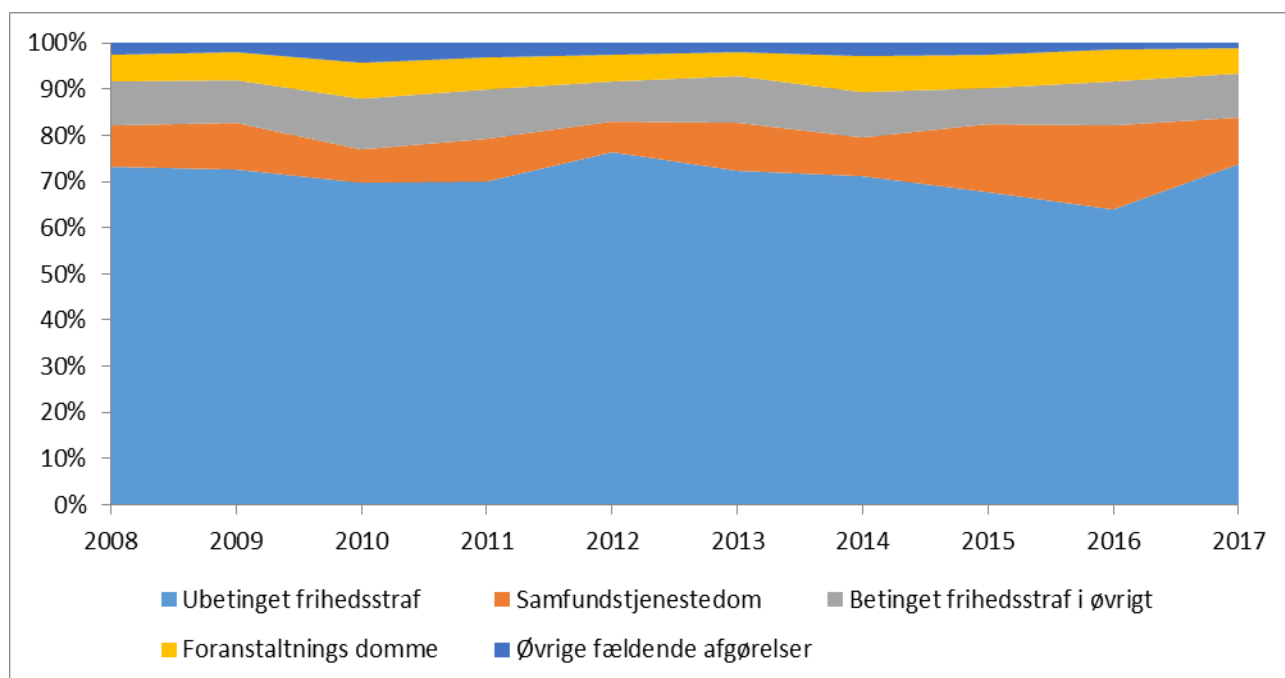
Figur 1 viser, at der især i den sidste del af den undersøgte 10-årige periode er sket forandringer i, hvilke sanktioner der er idømt for simpel vold. Andelen af ubetingede domme og af betingede domme uden vilkår om samfundstjeneste er mindsket, mens andelen af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste er øget, dog med en faldende tendens i 2017. Væksten i brug af samfundstjeneste skal ses som en effekt af, at der i forbindelse med kriminalforsorgens flerårsaftale for 2013-2016 blev besluttet at gøre en ekstra indsats på samfundstjenestområdet, og at der 1. maj 2015 blev gennemført en lovændring, der indebærer, at der i mindre grad skal tages hensyn til det såkaldte var-somhedsområde ved idømmelse af vilkår om samfundstjeneste.

Figur 1. Sanktionernes art for domme vedrørende simpel vold (straffelovens § 244), 2008-2017.

Figur 2 angår sanktionerne for alvorligere vold. Også her er der sket en forskydning mellem sanktionerne, dog primært mellem andelen af ubetingede domme i forhold til andelen af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste, især med en øgning i 2015 og i 2016 og en reduktion i 2017.

Figur 2. Sanktionernes art for domme vedrørende alvorligere vold (straffelovens § 245), 2008-2017.

For så vidt angår de få årlige domme for den særligt alvorlige vold (straffelovens § 246), er de – når der bortses fra enkelte foranstaltningsdomme – stort set alle ubetingede frihedsstraffe. I øvrigt bemærkes, at selv om der i 2017 var 20 anmeldelser om særlig alvorlig vold, så var der samme år kun tre fældende strafferetlige afgørelser – alle ubetingede domme – hvor en § 246-sag var hovedafgørelsen. Den store diskrepans mellem antallet af anmeldelser og antallet af fældende strafferetlige afgørelser skyldes dels, at mange sager i 2017 ikke førte til en fældende strafferetlig afgørelse, og dels, at nogle sager indgik i en fældende afgørelse som biforhold. Desuden kan anmeldelser fra ét år afgøres i et efterfølgende år, jf. det tidligere.

Tabel 4 viser udviklingen i de gennemsnitlige strafflængder for de ubetingede domme, hvor vold optræder som hovedforhold. For den simple vold er den gennemsnitlige strafflængde i disse domme vokset fra 81 dage i 2008 til over 100 dage de seneste par år. Væksten i den gennemsnitlige strafflængde i årene efter 2013 skal ses i sammenhæng med den øgede brug af betingede domme med samfundstjeneste, idet disse navnlig bliver anvendt i mindre alvorlige voldssager.

Tabel 4. Den gennemsnitlige længde (i dage) af de ubetingede frihedsstraffe for vold, 2007-2016.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Simpel vold (§ 244)	81	84	90	90	90	88	96	100	117	110
Alvorligere vold (§ 245)	228	222	222	219	201	270	225	260	247	265
Særlig alvorlig vold (§ 246)	1440	2046	1347	1671	1890	1509	1836	1284	990	1740
I alt	130	141	136	135	134	156	145	166	174	181

Udviklingen i strafflængderne i ubetingede domme, hvor alvorligere vold optræder som hovedforhold, er mindre jævn, men i de senere år dog med tydelig højere niveau. Mens den gennemsnitlige strafflængde i 2008 var på 228 dage, var den i 2017 på 265 dage, men med et højere gennemsnit i et enkelt af de mellemliggende år.

Det lille antal årlige domme for den særligt alvorlige vold (straffelovens § 246) indebærer, at de gennemsnitlige strafflængder i domme, hvor denne vold optræder som hovedforhold, fluktuerer betydeligt – typisk fra omkring 1.200 dage til ca. 2.000 dage i gennemsnit. Fluktuationen skyldes, at enkeltstående sager kan influere en hel del på den gennemsnitlige strafflængde, og ikke mindst fordelingen mellem antallet af § 246-sager, der har haft en dødelig udgang, og andre § 246-sager kan have betydning herfor, idet straffene i førstnævnte tilfælde gerne er betydeligt længere end i sidstnævnte. I 2016 var den gennemsnitlige strafflængde betydeligt under det, der er set de tidligere år, nemlig på 990 dage. Det beror primært på én enkelt dom for vold med døden til følge, hvor en række formildende omstændigheder indebar en ekstraordinær kort straf.⁵

⁵ Link til omtale af dommen: <http://www.domstol.dk/Bornholm/nyheder/domsresumeer/Pages/45-%C3%A5rigkvindeid%C3%B8mtf%C3%A6ngseli1%C3%A5rog6m%C3%A5nederforvoldmedd%C3%B8dentilf%C3%B8lge.aspx>